

ASRA NYT

Arbejderhistorisk Støttekreds Ringkøbing Amt

---

30 årgang

nr. 4

2013

God Jul

Ønskes alle medlemmer og samarbejdspartnere
Tak for 2013 og godt nytår 2014

Issn:0906-2939

ASRA NYT

Udgivet af ASRA

Ålykkevej 3. 7400 Herning

mail: asraarkiv03@gmail.com

ASRA har en hjemmeside, kig på:

www.asra.dk

Formand:

Andreas Iversen - tlf. 9737 1989

mail: andreasiversen@dlgtele.dk

Kasserer:

Britt Ulrich - tlf. 3054 0998

mail: brittulrich@gmail.com

Redaktion:

Elly Madsen

Jørn Jensen

Leo Skaaning

Arkivmedarbejdere:

Jørgen Aarestrup-Nielsen

Elly Madsen

Jørn Jensen

Ingrid Preisler Andreassen

Blad layout og redaktør

Leo Skaaning

Trykt med hjælp fra 3F. Holstebro

deadline for næste nr.: 20.01.2014

Indhold:

Side. 2 Kolofon og fakta om ASRA

Side. 3 Formandens leder v/ Andreas Iversen

Side. 4 Skatten har altid været et problem

Side. 5 Min juleaften i gadelygtens skær v/ Jørgen Aarestrup

Side. 6 Vidste du det ?

Side. 7 Poul Nilssons juleminde

Side. 9 Husker du Jul i den gamle by i Århus ?

Side. 10 Jul på landet i gamle dage, var en travl tid.

Side 12 Vi spiller bolden ind i fremtiden: Grib den !!

Side 14 Så er valget overstået !

Side 16 Annonce i Berlingske Tidende august 1927.

Side 19 Fagenes fest

Side 20 Indkaldelse til generalforsamling.

Leder:

Andreas Iversen - formand

Da det er det sidste blad der udsendes i år må det være på sin plads, at gøre status over året, der så småt er ved at gå på hæld.

I løbet af året har vi modtaget mange ting til registrering og opbevaring for vore efterkommere, så som protokoller, billeder, bøger og faner m.m. En ting jeg gerne vil nævne, er at vi har fået ikke mindre en 38 faner, så nu har vi ikke mindre end 125 faner i arkivet. Efterhånden en flot samling. Jeg vil gerne på ASRA's vegne rette en stor tak til de personer og afdelinger, som har givet tingene til ASRA.

I ASRA har vi ikke mindre end 300 forskellige plakater. De er nu fotograferet, registreret, beskrevet og for øvrigt, er det meget spændende, at se de mange plakater, som er en samling af mange forskellige slags, fra arrangementer i arbejderbevægelsen, valgplakater, plakater med budskaber og paroler. Plakaterne kan lægges på et USB stik, og på den måde kan de udlånes til fremvisning, hvis nogen ønsker det.

Forhandlingerne med kommunen om

lokaler i "Historiens Hus" i Museums-gade er vi ikke kommet videre med, hvilket sandsynligvis nok skyldes kommunevalget. Vi har dog for nydeligt modtaget beslutningsreferat fra sidste møde. Sammen med dette er der lagt op til, at forhandlingerne skal ske først i det nye år. Der er nedsat en arbejdsgruppe med en repræsentant fra hver af de interesserede foreninger, som skal komme med ideer og forslag til, hvordan vi i fælleskab kan bruge museumsbygningen, så det bliver spændende at se hvordan det ender. Vi har fået installeret vores nye EDB maskiner, og er kommet på nettet, hvad vi aldrig før har været. Ligeledes har vi fra Arbejdermuseet modtaget en database. Vi går nu og venter på, at de fra ABA skal komme og undervise os i hvordan vi lægger tingene ind i databasen. Men grundet sygdom er det trukket ud. Så lige nu over Jørgen og Leo sig med at få nogle ting lagt ind i databasen, for at finde de bedste muligheder, for efterfølgende at søge på, hvad vi har i arkivet. Vi håber dog fortsat på, at vi kan komme i gang allerførst i det nye år. Vi har beregnet, at det vil tage to mandeår, at få det hele lagt om, så skulle der være nogle, der har lyst til at hjælpe nogle timer, må I gerne rette henvendelse til undertegnede.

Hermed vil jeg ønske alle en rigtig glædelig jul samt et godt nytår, og endnu en gang, en stor tak til de, som har bidraget med arkivalier til ASRA.

Andreas Iversen

Skatten har altid været et problem!

Her et eksempel på hvor kreativiteten kommer til udtryk hos væver Chr. Larsen, i Danmark - 1902. Og svaret fra Ligningskommisionen er heller ikke kedeligt.

Fra bogen: Folkestyre i by og på land

**Jeg klager over skatten, for den er for høj,
da fortjensten i år har været temmelig sløj,
for 900 kr. i bogen jeg står,
men 667 kr. har jeg kun tjent i år.
Jeg håber, når de herrer får dette at se,
de straks vil mig sætte gevaldigt ned,
og da til et andet resultat vil komme
og ikke plyndre så hårdt min lomme.**

- og ligningskommisionens svar

**Vi vil ej plyndre Deres lomme.
Derfor De gjorde ret i at komme
til kommissionen, som ej bedre vidste
end at ni hundred kroner var den sidste
gage, som De oppebar.
Nu efterdi De oplyst har,
at denne indtægt ej var den rette,
så er det vedtaget ned Dem at sætte,
men ej til seks hundrede syv og tres
med syvhundred vist De bliver tilfreds**

Min Juleaften Gadelygtens Skær.

ved Jørgen Aarestrup-Nielsen

Som lille dreng i Aabyhøj, i slutningen af fyrrerne, var jeg jo nøjagtig ligeså julebegeistret, som nutidens børn er det. Juleherlighederne startede den 1. december, med en lågejulekalender på væggen.

Dengang kunne en primitiv lille tegning af en spegepølse sagtens begejstre.

En af søndagene i december ”rejste” vi, min mor og far, mine tvillingsøstre og jeg, med ”Trambussen”, ind til Aarhus og så på juleudstillinger i den julesmykkede by. Med næsen trykket flad mod butiksruderne, henrykkedes vi børn af de travlt beskæftigede mekaniske nisser, der savede og kløvede, bankede, rullede dej, spiste grød, osv. men især de steder hvor et elektrisk juletog tøffede rundt i butiksvinduet, var der trængsel

. Jeg husker ikke om der var mulighed for at købe æbleskiver, klejner eller

andet godt. Vi gjorde det i hvert fald ikke. Den slags var vist forbeholdt ”dem med mange penge”

Juleaften havde min far og jeg en juletradition, som sikkert varede langt færre år, end jeg i dag går og forestiller mig. Ved 17,30 tiden, mens mor lavede mad og pigerne dækkede bord, gik far og jeg en ”mandetur”. – Der var ikke mange gadelygter i Aabyhøj dengang, og de der var, var nogle meget sløve små pærer højt oppe på en træpæl. Hvis der var lidt frostdis omkring pærerens, kunne man kun lige netop ane lyset. Man kunne virkelig fornemme mørket, kulden. Stjernehimmelen og fars trygge lune hånd. Fra vinduerne skinnede lyset ud fra de julepyntede stuer, og nogle steder trængte også duften af steg og rødkål ud.. – Som regel gik turen til den gamle viadukt, der hvor banen krydsede det, der nu hedder Viby Ringvej. Her så vi ”julelyneren” suse forbi. Det var det helt ordinære røde lyntog fra København med ankomst til Aarhus ca. kl. 18. –

Hvert år lige siden, når der har været lejlighed til det, har jeg gerne villet gå et lille vend juleaften lige inden kl. 18. – Det skal helst være mørkt, og det er jo svært i vore dage. Hvis der er børn, der hvor juleaften skal fejres, vil jeg også meget gerne have et sådant barn i hånden. Det er dog sjældent muligt, for på den tid gnuvsendes

som regel en julekalender på de fleste kanaler. Så må jeg gå alene, men alle mine gode minder fra min barndoms jul er med. Hjemme hos os tændte far juletræet, og jeg hjalp med at lægge gaverne under og der var plads nok. Når Mor og søstrene var færdige med oprydningen efter julemiddagen, som ofte har været flæskesteg og æblemosterand, gik vi omkring træet. Vi valgte hver en salme, som blev sunget rundt om træet. Først da var det tid til julegaverne, som blev uddelt enkeltvis og åbnet og beundret i alles påsyn. En bog, en bil, en malebog og en æske farveblyanter, er hvad jeg husker om barndommens julegaveorgie.

I ASRA samles historien fra dengang, da kampen var ung med faner og slag sange,

En glædelig jul.

Hold fokus på livet er ønsket fra os, der passer arkivet.

**Er harpen falsk, så stem den.
Er dagen trist så glem den,
Stig op på glædens tinde,
For julens tid er inde.**

Vidste du det ?

Fra bogen: Vidste de det?

I en menneskealder blev Limfjordens is om vinteren brudt af den gamle jernbanefærgen ”Valdemar”. Den brugte sit eget system. En jernbanevogn, læsset med kul blev anbragt i bagstavnen. ”Valdemar” løb stævnen op på isen, og ved hjælp af dampspillet blev kulvognen nu trukket op i stævnen. Vægten af vognen og færgen knuste tilsammen, og kulvognen blev kørt tilbage i bagstavnen, indtil færgen igen sejlede fast i isen.

Poul Nilsson fortæller på et bånd til Jakob Christensen i 1982:

Renskrevet af Elly Madsen, men med hans eget sprog.

Citat fra det kommende hæfte om folketingsmedlem i Holstebro: Poul Nilsson

Den pæne stue.

Den ene stue, vi havde synes jeg selv i dag var en flot stue. Stort spejl med et lille spejl forneden ved gulvet og så spejl helt op til loftet i en slags mahogni og et rundt mahognibord og plydsbetrukne stole og en plydsbetrukken sofa og en stor stander og oven på den, der stod der omme bag sofaen en stor palme, som ganske vist var kunstig palme, men den var meget smuk. Så var der gulvtæppe over det meste af gulvet og det var jo meget fornemt og inde på det gulvtæppe. Der var der en Skt. Bernhards hund. Og jeg kan huske, at hvis det var, men ikke havde været rar, så sagde man: men du kan komme ind til hunden, så var det ovre. Den var vi, den var jeg sgu som barn bange for. Jeg troede sgu, den kunne gøre mig skade.

Juleaften:

Men der var det mærkelige ved det, at den stue, selv om vi var så mange, vi havde 3, der lå og sov i korridoren, den stue blev aldrig

benyttet andet end juleaften og jeg kan huske som barn, da jeg blev lidt større og blev mere afhængig af traditioner med bl. a. juletræ, var jeg så spændt på: bare vi kunne nå det. Vi skulle altid ned til aller, aller sidst for at få, hvis han ikke havde udsolgt, så kunne man få det så billigt som muligt - en 20 – 25 øre for et juletræ, der var stort, og det var mange penge og ofre. Og så for at gøre det større kom den til at stå på denne her store søjle, Og den pakkede vi ind med grønt crepe oppe fra urtepotten, hvor juletræet stod og så helt ned til jorden og så urtepotten ovenpå, så havde vi juletræ til loftet. Så tændte vi det derinde og så gik vi omkring juletræet, og så når det var overstået, så slukkede vi lyset og gik vi ind i den anden stue. Vi kom der ikke mere. Vi spiste inde i spisestuen. Nu var spisestuen meget stor. Og den anden stue vi havde, den pæne stue, var det sådan set også. Den var meget stor. Og der boede vi faktisk alle årene. Det var først i 1929 jeg rejste fra

København, og kom her til Holstebro.

Mere om lejligheden.

Vi boede på 4. sal. Der var en repos med trappe op til loftet. Der steg varmen jo op fra lejlighederne om vinteren. Vi havde mange fattige, der kom og lå deroppe og sov. Mine søskende var jo bange. De kom og sagde: "Far, der er lige gået en mand op og lægger sig oppe på loftet." "Åh, herregud," sagde han. "Det er synd. Nå, men det skal I ikke spekulere på. Jeg går derop." Så gik han op til ham og sagde: "Nå, har du tænkt dig at blive her?" Ja det havde han. "Jamen, det er jo også det bedste sted. Her stiger varmen jo op. Men jeg har kun én ting, jeg skal spørge dig om, og det er: Har du nogen tændstikker på dig, for så må du aflevere. Du må få dem igen i morgen tidlig."

Men de fleste af dem, de havde sgu ingen tændstikker. Og så om morgenen, hvis de var deroppe, så sagde han: "Kom ned og få en kop kaffe." Men for de flestes vedkommende, så der, når klokken var 5, så var de stukket af.

Forsiden af Poul Nilssons bog
foto: udlånt af Holstebro Museum

I løbet af foråret 2014 udgiver ASRA bogen/hæftet om Poul Nilsson. Elly Madsen har været i arkivkassen om Poul Nilsson og har fundet dels et skrift, han har skrevet til sine børn og efterkommere, og dels nogle lydbånd, hvor Jacob Christensen samtaler med ham. Materialet er spændende, fordi det belyser en periode i Poul Nilssons politiske liv, og ikke mindst om hans opvækst, under fattige arbejdsvilkår. Poul Nilsson har en sjov måde at fortælle på. Vi har ikke villet lave om på hans fortælle-måde, men afskrevet direkte som han selv har skrevet det, og som han har fortalt om sit liv.

Husker du ”Jul i den gamle by”

En rigtig idyllerisk julekalender for børn og barnlige sjæle.

Husker du den gamle købmandsbutik, hvor komfuret var ved at eksplodere hele tiden.

Den gamle by tog sig flot ud, og man svælgede i, hvor dejligt der var i den gamle by.

Der var dramatik, for købmanden, som var borgmester i byen, oplevede at hans skib med lasten til jul var forlist, derfor ville han aflyse julen. Men nisserne hjalp børnene med at julen selvfølgelig også indfandt sig i den gamle by. Og købmandens skib blev redet, sammen med julen. . . . .

Vores viden om fortiden er ofte præget af utilstrækkelig kendskab til menneskenes levende vilkår. Gennem reskripter, forordninger og gamle domme, får vi et andet billede, end det Den gamle by i Århus herover, forsøger at give os.

På tegningen ved siden af, har Jens Bech forsøgt at tegne ”Den gamle by”, som han mener den virkelig tog sig ud.

Der var åbne rendestene, og man tømte natpotten ud i rende-stenen. Der var elendig belægning på gaderne, og lyset var meget mangelfuldt om aftenen og natten.

”Velkommen til virkeligheden”

Fra bogen: Skrald, storby og Miljø

Jul på landet i gamle dage, var en travl tid.

”Jul i gamle dage,” - ophav desværre ikke muligt at finde!”

December på landet i gamle dage indbød, som nu, til travlhed. I årets sidste måned måtte husbonden færdiggøre arbejdet i mark, skov og lade. Bonden havde nu tid til at reparere hegn og gærder, tagene på gården samt værktøj og tovværk.

I husholdningen måtte madmor færdiggøre brygning, slagtning og bagning. Yderligere skulle støbes lys, for tællelys var den eneste lyskilde i de lange og mørke vinteraftner. Vask var en vigtig arbejdsopgave i december, for som man sagde »Den, der klæder gærder i julen, skal klæde lig inden året er omme«.

Man prøvede så vidt muligt at samle storvask til to hele arbejdsdage om året. Forårets vask inkluderede også blegning - så i dette tilfælde måtte kister og skuffer tømmes, så også ’jordetøjet’ eller ligklæderne var hvidt og klart, såfremt gården blev ramt af dødsfald.

Som sagt vaskede man sin tøjvask to gange om året - så når uldtøjet var lidt for levende og der var langt til storvask, lagde man sit tøj ind i bageovnen, og efter lidt røg dryssede lusene og lopperne af! Når tøjet igen lå i kisten, gik man til arbejdet med gulvene, tømning af spytebakkerne og pudsning af vinduerne.

Dernæst kom rengøring af sengene, hvor man skiftede halmen i alkoverne og derved samtidig fik sengene fri for mus og skrubtudser.

Fint brød

Også dengang havde husstanden travlt med julens bagværk. På årets korteste dag, 21. december, bagte man julekage, sigtebrød og hvedebrød, som den gang blev benævnt »fint brød«, da hvedemel var den dyreste kornsort og derfor kun blev anvendt ved fest og højtider. Julens kager på landet kendes endnu i dag - klejner, som datidens mennesker kaldte »fovle«, og pebernødder. Pebernødder og små julebrød til børnene bagte man pippejuleaften - dagen før lillejuleaften - denne dag, sagde man, begyndte julen at pippe frem.

Juleaftensdag startede madmor med at bage æbleskiver, som den gang var en pandekagedej, hvori der lå en æbleskive eller en sveske. Det var nemlig sådan, at på de fleste gårde havde man den tradition at man spillede om æbleskiver og nødder om aftenen ofte i forbindelse med kortspil. Yderligere fik man »gode råd« eller vafler, som de kaldes i dag, bagt i et tangformet jern over ildens gløder. I stalden blev der gjort ekstra rent, og dyrene fik godt med ren strøelse og foder. På den måde sikrede man, at dyrene talte

godt om husbonden, når de julenat fik mæle..

Juleaften var den eneste dag på året, hvor hele husstanden sad ned og spiste omkring langbordet - ellers havde man den skik, at madmor stod op under hele måltidet. En af de ældste retter til jul var kogt svinehoved. Hovedet, som lige inden jul var blevet taget op af saltkarret, blev anrettet på saltmadsfadet, og hertil serveredes grønlangkål. Sylte, griseører og grisetæer indgik også i julemenuen sammen med flæsk og pølse.

Til julemiddagen var der ligeledes knyttet en del overtro - for eksempel gjaldt det om at spise så længe som muligt, idet man troede, at den, som først blev færdig, skulle dø inden næste jul. Yderligere havde man nogle steder den skik, at hvert familiemedlem havde et lille lys på julebordet - den person, hvis lys først gik ud, blev den i husstanden som døde først.

Når julemiddagen var fortæret, så man frem til julenatten - som visse steder i landet indbød hele husstanden - også karle og piger på gården, til at sove sammen i »julehalmen«. Man sov i stuen, hvor der var strøet rigeligt med halm, derved delte man leje med frelseren. Samtidig havde man sikret ekstra soveplads til de af familien afdøde medlemmer, som i julen valgte at vende hjem.

Mor og yngste datter i køkkenet, de andre piger i familien, er ude og tjene.

Juleslagtingen foregik på gårdspladsen

Nissen fik et fad risengrød.

Vi spiller bolden ind i fremtiden: Grib den!!

ved Jørgen Aarestrup-Nielsen

For 30 år siden var der nogle frem-synede sjæle her i det nu tidligere Ringkjøbing Amt, der fik den geniale ide, at indsamle, gemme, udforske og formidle arbejdernes lokale historie. ”Du skal kende din fortid for at forstå din nutid”, var der kloge folk, der udtalte.

Med ASRA fik de skabt et værktøj for alle med interesse for arbejdernes historie, fra Nymindegab til Venø Bugt, og fra Thyborøn Kanal til Skjern Åens udspring i Tinneth Krat.

Nu stiller ASRA sine samlinger af bøger, breve, dokumenter, protokoller, billeder, plakater, faner, film og lydoptagelser til rådighed for alle interesse-rede, og for forskere og formidlere.

Ud over det store A.B.A., Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv, der er tilknyttet Arbejdermuseet i København, findes der ikke mange arkiver, der alene håndterer og samler på arbejderhistorie. ASRA gør det her i det tidligere Ringkjøbing Amt og LAASK gør det i Sønderborg Kommune.

Hvor A.B.A. er landsdækkende, er ”vi to små” lokale.

”De brede skuldre, må bære de tunge-ste byrder” har altid haft gyldighed i vores verden. Det har det så sandelig også i ABA, for både LAASK og ASRA har fået plads i ”Et Hjørne” af ABAs system og browser. ABA er

selvsagt et kæmpearkiv, som netop er flyttet fra det indre København, til en stor hal i Tåstrup.

LAASK deler, i god harmoni og til gensidig glæde og nytte, lokaler med lokalhistorisk arkiv i Ulkebøl og vi bor til leje i et lille lokale hos Klatreklubben i den gamle Forbrænding i Herning. Her kan vi ikke være ret længe endnu. Pladsen er for trang til at rumme vore samlinger, og vi har længe spejdet efter noget bedre og større.

Der er lys forude, for Kulturudvalget i Herning Kommune arbejder på en ide om at omdanne Herning Museums gamle historiske museumsbygninger til en slags ”Historiens Hus.” Vi håber meget at ideen bliver realiseret. Ikke alene er vi begejstrede fordi ideen rummer en løsning på vore pladsproblemer.

Vi er også begejstrede for udsigten til at komme til at bo i hus med andre med lignende interesser. Kald det bare for en Egnshistorisk Workshop, hvor Lokalhistorikere, Slægtshistorikere, Arbejderhistorikere og andre, med hver sin egenart i behold, kan samarbejde om at passe rigtig godt på historien og kulturen i det område vi, hver især, er sat i verden for at passe på. ASRA har løbende haft en god uformel forbindelse med ”de professionel-

le” på Herning Museum og her har vi, ind imellem kunnet høste et godt råd eller hente en ”staldfidus.” Derfor er vi kun glade for at Herning Museum ikke totalt fraflytter Museumsgade 21 og at Den Gamle Landsby fortsat skal forvaltes i Herning Museums regi.

Vi vil gerne levere vores bidrag til at gøre stedet til andet og mere end blot nogle støvede reoler med nogle støvede arkiver.

Fremtiden er lige for døren og ih, vi glæder os.

Vi er allerede så småt begyndt at øve os på det nye Reindex registreringssystem, som er det system ABA og LAASK allerede bruger i praksis.

Alt skal omregistreres. For nogle arkivalier kan specifikationerne kopieres og for andre skal det meste tages ind på ny.

Som arkivleder er det et fantastisk projekt at tænke på. Min eneste bekymring knytter sig til de arbejdsmæssige resurser og vi medarbejders alder.

Når nogen af os nogensinde at se hele omstillingsprojektet færdigt? ?

Lige nu planlægger jeg den store omregistrering. Næste år, ved denne tid, skulle jeg gerne være i gang med at planlægge at flytte arkivet. Vi spiller nu bolden ind i fremtiden, - Grib den.

Arkivleder Jørgen Aarestrup-Nielsen bag skærmen med et fyldt skrivebord.

Arkivkasserne får nye etiketter efterhånden som de bliver gennemgået og nyregistreret

Pladsen er trang, men der arbejdes ihærdigt
foto: Leo Skaaning

Så blev valget overstået, vi har fået nye byråd rundt om i landet!

ved Leo Skaaning

Valget blev som valg er flest.

Lidt kedligt og temmelig meget forudsigeligt.

Ind imellem kan man blive ret så forvirret over, at voksne mennesker bruger så meget energi på så lidt.

Når jeg tænker tilbage på valgmøder og kandidat initiativer i de gode gamle dage, så er der sket betydelige ændringer. Selvfølgelig skal der hænges plakater op, men hvor er de kedelige efterhånden. I ASRA har vi en plakatsamling, hvor man tydeligt kan se hvad det er den enkelte kandidat vil, og hvad han/hun står for.

I dag er det stylede portrætter af kandidaterne, og budskaber ”stem på mig” - det er da fantasiløst.

Jeg ved da også der er mange kandidater der har fundet ud af at personlig kontakt med vælgerne kan give pote, de ”stemmer dørklokker” og det giver nogen resultater.

Næh, der skal mere til for at ”fange” vælgerne. Folk skal opleve politikerne gøre en forskel. Det er ikke nok bare at have ord op til valget, der skal også lægges handling bag ordene.

Det er blevet et job at være politiker, og når de først er inde i varmen, er det svært at genkende det de lovede, da de gik ind i valgkampen, hvis de da kommer ind, og ikke listestemmerne alle sammen er brugt til andre kandidater.

Jeg ved da også godt, at man ikke kan få den indflydelse man gerne vil have, når man ikke har stemmer nok i byrådet. Men man kan markere sin politik alligevel, det respekterer vælgerne.

Måske er jeg lidt betaget af enhedslistens Johanne Schmidt Nielsen, som står fast på sin politik omkring de ældre i samfundet, også selv om hun får verbale øretæver af kommunalpolitikere og borgmestre.

Men hun markerer sin politiske holdning, og står ved den.

Det er da dejligt når den kandidat man giver sit kryds kommer ind, og man ønsker det bedste må ske, og at han/hun vil anstrenge sig for at føre den rigtige politik. Men mange gange når det så ikke sker, så får man lange forklaringer om, at det kunne ikke lade sig gøre fordi. . . . .

Men har vedkommende så markeret hvilken holdning han/hun har til sagen, og forsøgt at få det offentliggjort?

”Ja, det er let at kritisere, I skulle bare prøve at sidde midt i den ”heksekedel” det er, og så kunne I hjælpe med at få nogle flere stemmer til vores parti, så vi kan få større indflydelse”.

Og det er rigtigt, men hvad skal vi gøre for at få folk til ikke at få politikerlede, som der jo desværre er meget af nu om stunder. Måske skal vi bare snakke mere sammen om politik, og

hvordan vi skal takle det sammen, for politikerne er borgernes forlængede arme i byrådene.

Socialdemokraten Svend Christensen var medlem af Kolding byråd 1950 til 1970 fortæller om den konservative borgmester Peter Beirholm i Kolding.

Jeg vil prøve at give et billede af, hvordan jeg opfattede borgmester Beirholm. Han var en glad mand, altid en kvik bemærkning, når man snakkede med ham,

Man havde ikke sådan lige opfattelsen af, at han var meget inde i tingene, men han havde sådan en evne til at sige det rigtige i det rette øjeblik, så derfor fik han det derhen hvor han ville have det. . . . .

Der var en kunstmaler, der . . . ville forære Kolding by fem malerier, der skulle forsikres for 15.000,- kr. og de skulle hænges op samlet i en institution i byen

De billeder var så stillet op i byrådssalen, og byrådet skulle tage beslutning, om de skulle tage imod tilbuddet, og der var mange, der var imod det.

Men Beirholm blev ved at snakke for sit. . . men han kunne ikke rigtig vende stemningen til den side, han gerne ville.

Så pludselig siger han: ”Sig mig, er der nogen af jer, der kan spansk ? Alle så uforstående op på borgmesteren, så sagde han: ”Ja, men spansk kan jo være et ganske skønt sprog, selv om man ikke kender det, og sådan var det

også med malerierne. . . .

Når der så kom en håndværker eller arbejder op og ville tale med borgmesteren.... så råbte han ud til byrådssekretæren: ”Rasmussen kom lige med en cigar til vores gæst her, tag nu af de gode!” Det var også noget, der gjorde sig. Der var bare een kasse at tage af, så der var ikke noget med de gode og de mindre gode, men Beirholm havde altid en kvik bemærkning, og forstod at slå politisk mønt af det.

Den slags lune blandt politikerne og ud til borgerne kunne gøre meget til, at ”jobbet” som politiker blev mere menneskeligt.

Til en saglig kammerat

Du taler så klart og kløgtigt,
og ordene kommer som på geled,
men - det er meget sjældent
jeg mærker hjertet er med.

Du kender hele programmet,
du har det i fint og guldsnittet bind
men, kammerat, det er sjældent
jeg mærker dit eget sind.

Du har alt praktisk i orden
mange kolonner og stiv statistik.
Men - det er ofte som ånden
drukner i sindrig taktik

Du er så klog og dygtig,
og har mange saglige ord,
hjernen ser jeg, men ikke
hvad der i dit hjerte bor

Oskar Hansen

Denne annonce stod at læse i Berlingske Tidende i August 1927

...ng,
...og
...er i
Her-
...ende
...kke
...om
...befa-
...rhed
...har
...god
...nber.
...Anbe-
...g til
...flink

modtager Berlingske Tidende.

Kraftige, velanbefalede og absolut ædruelige Folk udenfor Fagorganisation søges ved fast Arbejde hele Aaret. Løn 27 Kroner ugentlig. Der fordres Kendskab til at omgaas Heste og Vogn. Nærmere ved Henvendelse til Renholdnings-selskabet, Vestergade Nr. 2, eller Kløvermarksvejs Rensestation.

Kvindelig Køkkenchef

...En
...En H
...E
...søges.
...Nr. 20
...3 2
...Kok
...søges.
...Fru W

Announce i Berlingske Tidende 27. august 1906.

Hvorfor skulle man nu have folk udenfor Fagorganisationer?

Jo, for netop på denne tid havde man en stor konflikt mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og K.G.R. som stod for renovationen i København. Arbejdernes sejr var fuldkommen, men kun på kort sigt.

Allerede i september 1903 kom det til en kort arbejdsstandsning. K.G.R. svarede med afskedigelse af rensestationens personale og antage unge

mennesker under 18 år. Det medførte betydelige lønbesparelser, men da afskedigelserne ramte adskillige med stor anciennitet, bragte Lyngsie i oktober 1903 sagen frem i Borgerrepræsentationen. Den konflikt glemte arbejderne ikke så let. Skal man vurdere konflikten, må den ses i en større sammenhæng. K.G.R.s stilling var umuliggjort i april 1903. Dertil kommer at der må lægges et betydeligt ansvar på direktøren, som ikke ejede

smidighed og ganske forkludrede situationens muligheder.

Tilbage står Dansk Arbejdsmandsforbund, som havde været i den store organisationsperiode på arbejdsmarkedet, men det stod alligevel med den dårligste organisationsprocent.

Hvad man havde brug for var reklame, og noget der så ud som en stor sejr.

Efter dette kom der ikke flere konflikter, og lidt efter lidt bedredes forholdene på arbejdspladsen.

Renovationsarbejderne var delt op i dels dagrenovationen, og dels i "natrenovationen" som var tømning af lokummerne.

Natmændene tog spanden, men det var beboernes pligt at holde dasset rent.

På nøglebrættet stod: "Hver lørdags pligt det lyder så. Gør lokum rein og og når du så har brugt min wen, så bring mig til din nabo hen"

Marinos Klossetter

I 1853 rasede koleraen i København, og man synes, det var mærkeligt man ikke fik gang i kloakeringen og vandforsyningen.

Reformerne kom ikke på grund af koleraepidemien, men fordi tiden var moden.

I København og andre storbyer havde man længe lidt under man ikke kunne komme af med affaldet.

De økonomiske og tekniske forudsætninger var nu tilstede, og kendskabet til hygiejnens betydning voksede år for år.

Kloaksagen strandede på grund af snæversyn og manglende viden i de besluttende instanser.

Men ikke nok med det.

Kloaksagen udviklede sig til en magtkamp mellem Magistrat og Borgerepræsentation og mellem personligt modstående opfattelser i den combinerede Comitee, der ikke var uden sammenhæng med den almindelige politiske konservatisme.

På den hygiejniske kongres i København 1858 forevises Marinos Kloset.

Det anbefales som det bedste til at adskille de faste og flydende ekskrementer.

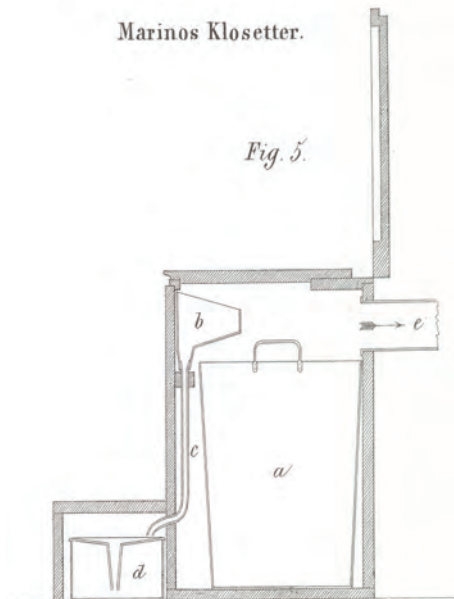
Den tålmodige læser bedes studere tegningen nøje.

Men København fik ikke Marinos Lokummer eller vandklosetter i denne omgang. Først i 1858 opnåede L.A.Colding at blive stadsingeniør, og meget tyder på, at han har handlet efter direktiver fra Magistraten

Marinos Klosetter.

Fig. 5.

L.A.Colding 1815 - 88 var ophavsmanden til den store vandforsyning i storbyen

I det meste af 1800 tallet var fejningen af de offentlige pladser og torve overdraget til fattigvæsenet.

De lod fattiglemmerne fra fattiggårdene gøre arbejdet, som en del af det arbejde de måtte gøre for at få et måltid mad og en seng.

På billedet får vi et vidnesbyrd om, at også kvinderne tog del i arbejdet, alle blev udkommanderet til "dagens arbejde" de blev ledet til arbejdet i to rækker, en for mænd og en for kvinder.

Fagenes fest

Fagenes fest var en årlig tilbagevendende fest som afholdtes rundt om i Danmark en gang om året. Her dystede fagene om færdigheder og hyggede sig sammen

Fagenes Fest,

med enkelte undtagelser under besættelsen afholdt som en årligt tilbagevendende begivenhed i København og 1938-67, i andre større byer fra 1940. Arbejderbevægelsens avis Social-Demokraten var enearrangør af den første Fagenes Fest, men i forbindelse med den næste del tog også Firmaklubbernes Boldspil Union og Dansk Arbejder Idrætsforbund (DAI). Målet var at skaffe penge til almennyttige formål.

Idéen med at lade fagene konkurrere var kendt i andre lande, men først her blev alle fag repræsenteret under ét. I 1980'erne blev Fagenes Fest taget op igen i flere købstæder, fra 1987 i Fælledparken i København. I starten af 2000-t. fejres Fagenes Fest ikke længere.

Dansk Arbejder Idrætsforbunds logo

I en Holstebro avis kunne man læse

Slakteriarbejderne i hård træning

Vi har modtaget følgende udfordring fra slakteriarbejderne i Holstebro: ”Vi nærmer os den store dyst mellem slakteriarbejderne og smedene i Holstebro.

Vi slakteriarbejdere er gået i hård træning, knivene er slebet, og skoene er kridtet.

Vi har i denne uge under træningen hver løbet otte kilometer, brækket to tæer og tre fingre, men det r´or ikke os, for vi er jo af den hårde klasse. Men kære smede, sørg nu for at jeres kondi er i orden til den 27/8 og husk ”styrthjelman”

Slakteriarbejderne i Holstebro

Den store indmarch ved en af festerne

ASRA ASRA ASRA ASRA ASRA ASRA ASRA GENERALFORSAMLING 2014

**Generalforsamlingen er den 5. marts 2014. kl.19,00
afholdes i 3F Ringkøbing-Skjern,
Trykkerivej 8, - 6900 Skjern
Husk at skrive det ind i din kalender!
Dagsorden udsendes med det første blad i det nye år.**

Få en god kontakt til ASRA

Har du ikke selv mulighed for at komme til 3F i Skjern, kan du kontakte ASRA, så vil vi finde en kørelejlighed til dig. Alle er velkommen, men kun medlemmer har stemmeret på generalforsamlingen. Vi glæder os til at se dig!

Bestyrelsen